

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
міжнародних відносин і права

Юрій МУДРИК

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

29 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Медіалінгвістика та дискурс-аналіз масмедіа

Призначення Робочої програми

Рівень вищої освіти

Мова навчання

Обсяг дисципліни, кредитів ЄКТС

Статус дисципліни

Факультет

Кафедра

Для освітніх програм різних спеціальностей

Другий (магістерський)

Українська

4

Вибіркова

Міжнародних відносин і права

Германської філології та перекладознавства

Форма здобуття освіти	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Форма семестрового контролю
			Аудиторні заняття					Самостійна робота (в т.ч. ІРС)	Залік
	Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття		
Д	4	120	50			50		70	+
З	4	120	10			110		110	+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійних програм другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Робоча програма складена

Підпис(и) автора(ів)

докт. н. із соц. ком., проф. Людмила СУПРУН

Науковий ступінь, учене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри германської філології та перекладознавства

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Зав. кафедри

Підпис

Юлія БОЙКО

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
Зав. кафедри германської філології та перекладознавства	Міжнародних відносин і права		Юлія БОЙКО

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

До дисципліни «Медіалінгвістика та дискурс-аналіз масмедіа»

Дисципліна «Медіалінгвістика та дискурс-аналіз масмедіа» є однією із вибірових дисциплін і займає важливе місце в підготовці фахівців освітнього рівня «магістр» за спеціальністю 035 – Філологія й спеціалізацією 035.041 – Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська. Відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності 035 – Філологія за спеціалізацією 035.041 – Германські мови та літератури (переклад включно), перша-англійська та освітньої програми «Германська філологія та перекладознавство: англійська мова та друга іноземна мова» (ОР «магістр») дисципліна має забезпечити:

компетентності: Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. Здатність працювати в команді та автономно. Здатність спілкуватися іноземною мовою. Навички використовувати інформаційні і комунікаційні технології. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

програмні результати навчання: упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною (англійською та німецькою) мовами. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності. Знаходити оптимальні шляхи ефективного взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів. Вміти застосовувати сучасні ІТ технології у науковій та педагогічній діяльності: комп'ютерні засоби візуалізації навчально-методичного забезпечення; володіти навичками використання сучасних програм перекладу; використовувати хмарні, мультимедійні, мережеві та інтерактивні технології в освітній і науковій діяльності.

Предметом навчальної дисципліни навчальної дисципліни є медіатексти та медіадискурс, структурно-семантична та прагматична організація повідомлень, лінгвістичні технології впливу (маніпуляція, сугестія, фейкотворення), а також методологія критичного дискурс-аналізу й медіалінгвістичної експертизи.

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення студентів з основними поняттями та ключовими проблемами теорії і практики медіалінгвістики, формування системи знань про специфіку функціонування мовних одиниць у полікодових (мультимедійних) текстах, а також вироблення навичок дискурс-аналізу сучасного масмедійного контенту.

Основні завдання викладання навчальної дисципліни: надати студентам необхідні знання про медіалінгвістику як самостійний напрям і дискурс-аналіз як метод дослідження масмедіа; розвинути вміння роботи з текстами преси, радіо, телебачення, інтернет-ЗМІ та соціальних мереж щодо їх тлумачення і критичного аналізу; ознайомити студентів з проблемами інформаційних воєн, лінгвістичними маркерами фейків та мовної агресії; сформувати перекладацькі та аналітичні навички проведення медіалінгвістичної експертизи текстів масової комунікації.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен *знати*: основні поняття, терміни та категорії, що складають суть теорії медіалінгвістики та медіадискурсу; типологію, класифікацію та категорії медіатекстів; основні підходи та школи дискурс-аналізу, методологію критичного дискурс-аналізу (КДА); лінгвістичні механізми мовної маніпуляції, сугестії та засоби фейкотворення в ЗМК; особливості функціонування мови в різних типах медіа (преса, радіо, ТБ, інтернет, соцмережі); специфіку полікодових текстів, основи персоналізації медіа та алгоритмічної журналістики; *уміти*: здійснювати інформаційний пошук, лінгвістичний та критичний аналіз текстів масової комунікації; застосовувати інструментарій КДА для виявлення прихованих смислів та ідеологем у медіатекстах; аналізувати динамічні процеси в лексико-семантичній і стилістичній системах сучасної медіамови; декодувати взаємодію вербальних та невербальних компонентів у полікодових медіатекстах; проводити лінгвістичну експертизу медіатекстів на предмет виявлення маніпуляцій, мовної агресії чи фейків; характеризувати тенденції цифрових медіаформатів й оцінювати процеси персоналізації медіа.

2. СТРУКТУРА І ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на			
	Денна форма		Заочна форма	
	Практичну роботу	Самостійну роботу	Практичну роботу	Самостійну роботу
Тема 1. Медіалінгвістика як самостійний напрям сучасної лінгвістики. Становлення медіалінгвістики на межі ХХ–ХХІ ст. Об'єкт, предмет, завдання. Взаємодія з журналістикознавством, соціолінгвістикою, когнітивною лінгвістикою та теорією комунікації. Поняття культури слова в медіасфері.	5	8	1	12
Тема 2. Поняття медіадискурсу та медіатексту. Дихотомія «медіатекст – медіадискурс». Параметри медіадискурсу. Типологія та класифікація медіатекстів за способом виробництва, каналом поширення та функціонально-жанровими ознаками.	5	8	1	12
Тема 3. Структурно-семантична та прагматична організація масмедійного повідомлення. Параметризація масмедійного повідомлення. Прагматичні настанови автора та стратегії інтерпретації тексту реципієнтом. Категорії медіатексту (інформативність, медіаційність, інтертекстуальність, когезія).	2	8	1	12
Тема 4. Дискурс-аналіз як метод дослідження масмедіа: основні підходи та школи. Виникнення та еволюція методів аналізу дискурсу. Французька школа аналізу дискурсу (М. Фуко, П. Серіо). Структурно-лінгвістичний та комунікативно-прагматичний підходи. Критичний дискурс-аналіз (КДА) медіатекстів. Тривимірний модель Н. Феклау. Соціокогнітивний підхід Т. ван Дейка.	2	8	1	12

Тема 5. Мовна маніпуляція та сугестія в засобах масової комунікації. Природа мовної маніпуляції та сугестії. Психолінгвістичні механізми впливу. Створення й функціонування ідеологем, політичних міфів, евфемізмів і мовних ярликів.	6	8	1	12
Тема 6. Інформаційні війни та лінгвістичні засоби фейкотворення. Поняття медіавірусів, дезінформації та клікбейту. Лексико-стилістичні маркери фейкового контенту. Мовна агресія (хейт-спіч) та деструктивні лінгвотехнології в умовах гібридних воєн.	6	8	1	12
Тема 7. Специфіка пресового, радіо-, телевізійного та інтернет-дискурсів. Газетно-журнальна мова та її експресивний потенціал. Специфіка радіодискурсу (акустичний канал). Телевізійний дискурс як синтез слова та динамічного зображення. Трансформація мовної норми в мережевому просторі. Феномен алгоритмічної журналістики. Специфіка комунікації у блогах, месенджерах та соціальних платформах.	6	8	1	12
Тема 8. Полікодовий характер сучасного медіатексту: взаємодія вербальних і невербальних компонентів. Поняття креолізованого, мультимедійного, полікодового тексту. Семіотична синергія: взаємодія графіки, аудіо, відео, шрифтів та кольору з вербальним кодом у цифрових медіаформатах.	6	7	1	12
Тема 9. Медіалінгвістична експертиза текстів масової комунікації. Завдання, об'єкти та принципи лінгвістичної експертизи медіатекстів. Аналіз спірних текстів у справах про захист честі, гідності та ділової репутації. Виявлення закликів до міжнаціональної ворожнечі.	9	7	1	14
Final Test	3		1	

Разом:	50	70	10	110
---------------	-----------	-----------	-----------	------------

3. Програма навчальної дисципліни

3.1. Перелік практичних занять для студентів *денної* форми навчання

№ Теми	Теми практичних занять	Кількість годин
1	Медіалінгвістика як самостійний напрям сучасної лінгвістики.	5
2	Поняття медіадискурсу та медіатексту.	5
3	Структурно-семантична та прагматична організація масмедійного повідомлення.	3
4	Дискурс-аналіз як метод дослідження масмедіа: основні підходи та школи.	3
5	Мовна маніпуляція та сугестія в засобах масової комунікації.	5
6	Інформаційні війни та лінгвістичні засоби фейкотворення.	5
7	Специфіка пресового, радіо- , телевізійного та інтернет-дискурсів.	6
8	Полікодовий характер сучасного медіатексту: взаємодія вербальних і невербальних компонентів.	6
9	Медіалінгвістична експертиза текстів масової комунікації.	9
10	Test.	3
	Разом:	50

Програма навчальної дисципліни

3.2. Перелік практичних занять для студентів *заочної* форми навчання

№ з/п	Теми практичних занять	Кількість годин
1	Медіалінгвістика як самостійний напрям сучасної лінгвістики.	1
2	Поняття медіадискурсу та медіатексту.	2
3	Дискурс-аналіз як метод дослідження масмедіа: основні підходи та школи.	2
4	Специфіка пресового, радіо- , телевізійного та інтернет-дискурсів.	2
5	Медіалінгвістична експертиза текстів масової комунікації.	2
6	Контрольна робота.	1
	Разом:	10

3.3. Зміст самостійної роботи

Зміст самостійної роботи для студентів *денної* форми навчання

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Конспектування наукової літератури.	5
2-3	Укладання тез наукової доповіді (2-4 стор.) на одну з наукових проблем медіалінгвістики.	5
	Укладання кросворду з основних понять медіалінгвістики.	5
4-5	Аналіз мовленнєвого образу будь-якого ведучого інформаційних програм за таким планом: а) зовнішній вигляд на екрані; б)	5

	використання паралінгвістичних засобів передачі інформації; в) чистота мовлення і правильність наголошування слів; г) інтонація, тембр голосу, емоційність мовлення.	
	Укладання глосарію за курсом.	5
6-7	Укладання глосарію за курсом.	5
	Написання рефератів.	5
8-9	Написання рефератів.	5
	Захист рефератів.	5
10-11	Медіалінгвістична експертиза пресового дискурсу.	5
	Медіалінгвістична експертиза радіодискурсу.	5
12-14	Медіалінгвістична експертиза телевізійного дискурсу.	5
	Медіалінгвістична експертиза інтернет-дискурсу.	5
15-18	Виконання проєкту на задану тему.	1
Разом:		70

Зміст самостійної роботи
Зміст самостійної роботи для студентів заочної форми навчання

Тема	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Конспектування наукової літератури.	11
2	Укладання тез наукової доповіді (2-4 стор.) на одну з наукових проблем медіалінгвістики.	11
3	Опрацювання теми “Структурно-семантична та прагматична організація масмедійного повідомлення”. Питання теми: Параметризація масмедійного повідомлення. Прагматичні настанови автора та стратегії інтерпретації тексту реципієнтом. Категорії медіатексту (інформативність, медіаційність, інтертекстуальність, когезія).	11
4	Аналіз мовленнєвого образу будь-якого ведучого інформаційних програм за таким планом: а) зовнішній вигляд на екрані; б) використання паралінгвістичних засобів передачі інформації; в) чистота мовлення і правильність наголошування слів; г) інтонація, тембр голосу, емоційність мовлення.	11
5	Опрацювання теми “Мовна маніпуляція та сугестія в засобах масової комунікації”. Питання теми: Природа мовної маніпуляції та сугестії. Психолінгвістичні механізми впливу. Створення й функціонування ідеологем, політичних міфів, евфемізмів і мовних ярликів.	11
6	Опрацювання теми “Інформаційні війни та лінгвістичні засоби фейкотворення”. Питання теми: Поняття медіавірусів, дезінформації та клікбейту. Лексико-стилістичні маркери фейкового контенту. Мовна агресія (хейт-спіч) та деструктивні лінгвотехнології в умовах гібридних воєн.	11
7	Написання і захист рефератів.	11
8	Опрацювання теми “Полікодовий характер сучасного медіатексту: взаємодія вербальних і невербальних компонентів”. Питання теми: Поняття креолізованого, мультимедійного, полікодового тексту. Семіотична синергія: взаємодія графіки, аудіо, відео, шрифтів та кольору з вербальним кодом у цифрових медіаформатах.	11

9	Медіалінгвістична експертиза пресового й радіодискурсу, телевізійного та інтернет-дискурсу.	11
10	Підготовка до заліку/контрольної роботи.	11
Разом:		110

4. ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних методів. Практичні заняття проводяться в основному словесними методами, з використанням інформаційних технологій і мають за мету – набуття студентами практичних навичок володіння усним та писемним мовленням англійською мовою в умовах проведення переговорів (міжнародних переговорів тощо).

5. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. Семестровий контроль проводиться у формі заліку. У процесі виведення остаточної оцінки враховуються результати поточного контролю. Використовуються такі методи поточного контролю: усне опитування; виконання запланованих контрольних робіт; виконання домашніх завдань. Студент, який набрав позитивний середньозважений бал за поточну роботу і не склав підсумковий контрольний захід, вважається невстигаючим.

Студенти заочної форми навчання зобов'язані відвідати заняття для начитки навчального матеріалу, виконати контрольну роботу та з'явитися на залік відповідно до складеного графіку. Консультації зі студентами заочного відділення проводяться двічі на місяць, згідно з графіком проведення консультацій викладачем або в домовлений час. Консультація до заліку проводиться під час залікового тижня відповідно до складеного графіку. Контрольна робота повинна бути здана за 1 місяць до початку сесії, теоретичний та практичний матеріал – опрацьовані в повному обсязі.

6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У СЕМЕСТРІ

При оцінюванні студентів з курсу «Медіалінгвістика та дискурс-аналіз медіа» використовуються різні форми контролю знань: усне опитування, поточний контроль, тестові завдання, семестрова контрольна робота, залік для денної та заочної форм навчання.

Оцінка, що виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування теоретичного матеріалу, перевірка домашнього завдання, виконання усних та письмових завдань, запропонованих на практичному занятті. Пропущене заняття студент повинен відпрацювати в аудиторіях кафедри.

Практичне питання:

Оцінка «**відмінно**» ставиться, якщо студент демонструє відмінні знання.

Оцінка «**добре**» ставиться, якщо студент демонструє добрі знання.

Оцінка «**задовільно**» ставиться, якщо студент демонструє задовільні знання.

Оцінка «**незадовільно**» ставиться, якщо студент не може продемонструвати задовільні знання.

Залік виставляється після виконання підсумкової контрольної роботи.

Загальна оцінка для студентів заочної форми навчання складається з оцінки за контрольну роботу, усне опитування теоретичного та практичного матеріалу. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості і встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу.

Співвідношення національної та європейської шкал оцінювання

Оцінка ЄКТС	Інтервальна шкала балів	За новою системою навчального закладу
A	4,75–5,00 (відмінно)	90-100
B	4,25–4,74 (добре)	83-89
C	3,75–4,24 (добре)	73-82
D	3,25–3,74 (задовільно)	66-72
E	3,00–3,24 (задовільно)	60-65
FX	2,00–2,99 (незадовільно)	40-59
F	0,00–1,99 (незадовільно)	0-39

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання в семестрі за ваговими коефіцієнтами

Види занять та відповідні вагові коефіцієнти			
ПР (практичні заняття)	СР (самостійна робота)	КР (контрольна робота)	Залік Залікова оцінка (за рейтингом)
ВК: 0,4	0,2	0,4	-

7. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗДОБУТИХ СТУДЕНТАМИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Що є об'єктом, предметом та метою медіалінгвістики як самостійної лінгвістичної дисципліни?
2. Дайте визначення поняттю «медіатекст». Чим він відрізняється від традиційного літературного чи розмовного тексту?
3. Які базові ознаки та властивості медіатексту виділяють дослідники (медійність, масовість, інтерактивність, незавершеність)?
4. Що таке полікодовість (креолізованість) медіатексту? Яку роль у сприйнятті інформації відіграють невербальні компоненти (шрифти, візуальні образи, аудіоефекти)?
5. Охарактеризуйте основні функції масмедійного тексту (інформаційна, волюнтативна, культурологічна, функція впливу та інтеграції).
6. Розмежуйте поняття «медіатекст» і «медіадискурс». Чому дискурс вважають «мовленням, зануреним у життя»?
7. Які головні завдання Критичного дискурс-аналізу (КДА) у сфері масмедіа (на основі праць Н. Фейрклафа, Т. ван Дейка)?
8. Що таке інтертекстуальність у медіадискурсі та за допомогою яких мовних засобів (цитати, алюзії, ремінісценції) вона реалізується?
9. Поясніть концепцію фреймінгу (framing) в медіадискурсі. Як вибір мовних одиниць допомагає «упакувати» та інтерпретувати подію для аудиторії?
10. Які соціолінгвістичні та прагматичні чинники впливають на формування структури сучасного медіадискурсу?
11. Охарактеризуйте зміни на лексико-семантичному рівні сучасних медіа (неологізація, запозичення, детермінологізація, жаргонізація).
12. Які стилістичні фігури та тропи (метафора, метонімія, іронія, гіпербола) найчастіше використовуються в масмедіа для посилення експресивності тексту?
13. Як трансформувалася жанрова система ЗМІ під впливом диджиталізації (від класичного репортажу та інтерв'ю до лонгрідів, подкастів та експлейнерів)?
14. У чому полягає специфіка заголовкових комплексів у сучасних медіа? Що таке «клікбейт» з погляду лінгвопрагматики?

15. Які основні мовні та дискурсивні стратегії маніпуляції використовуються в сучасних медіатекстах (стратегія дискредитації, солідаризації, відволікання уваги тощо)?

16. Що таке «мова ворожнечі» (hate speech) в масмедіа, які її лінгвістичні маркери та юридично-етичні межі?

17. Як концепт «постправди» (post-truth) та поширення фейкових новин вплинули на трансформацію мови сучасних медіа?

18. Визначте лінгвістичні особливості медіакомунікації в соціальних мережах (Telegram, TikTok, X). Як змінюється роль емоцій, мемів та хештегів?

19. Які нові виклики постають перед медіалінгвістикою у зв'язку з появою текстів, згенерованих штучним інтелектом?

20. Охарактеризуйте літературу до курсу.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Модульне середовище для навчання. URL: khmnu.edu.ua.
2. Електронна бібліотека університету. URL: khmnu.edu.ua.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Костич Т. В. Критичний дискурс-аналіз медіатекстів: теоретико-методологічний аспект : монографія. Київ : Інститут журналістики КНУ, 2021. 186 с.
2. Коць Т. А. Мова мас-медіа: норма і стиль. — К.: Наукова думка. 2008. 248 с.
3. Марусинець М. М., Ткач Д. І., Ткач Д. К. Персоналізація медіа та алгоритмічна журналістика : навчально-методичний посібник. Київ : Університет «КРОК», 2026. 438 с.
4. Масенко Л. Т. Мова і політика. — К.: Соняшник. 2004. 120 с.
5. Почепцов Г. Г. Дискурс-аналіз: теорія та практика. — Х.: Фоліо. 2019. 544 с.
6. Слинько Т. М. Дискурс-аналіз у соціально-політичних дослідженнях : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 140 с.
7. Супрун Л.В. Медіалінгвістика: навчально-методичний посібник для підготовки до практичних занять. Вінниця: ПП “ТД “Едельвейс і К”, 2016. 60 с.
8. Філіпс Л. Дж., Йоргенсен М. В. «Дискурс-аналіз. Теорія та метод» (пер. з англ.) Харків: Гуманітарний Центр. 2008. 352 с.
9. Шевченко Л. І., Дергач Д. В., Синер С. В. Медіалінгвістика: Словник термінів і понять. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет". 2014. 326 с.
10. Шевченко Л. І., Сизонов Д. В. Теорія медіалінгвістики : підручник / за ред. Л. І. Шевченко. Київ : Ліра-К, 2025. 271 с.

Допоміжна

1. Дудик П.С. Стилїстика української мови: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр “Академія”, 2005. 368 с.
2. Компанцева Л. Ф. Інтернет-комунікація: когнітивно-дискурсивний підхід. Луганськ: Знання, 2008. 328 с.
3. Кудрявцева Л.О. Сучасні аспекти дослідження мас-медійного дискурсу: експресія - вплив - маніпуляція. *Мовознавство*. 2005. № 1. С. 58-66.
4. Пономарів О. Д. Культура слова: Мовностилістичні поради : навч. посібник. Київ : Либідь, 2011. 240 с.
5. Почепцов Г. Г. Сучасні інформаційні війни. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2016. 504 с.
6. Радзівєвська Т.В. Текст як засіб комунікації. Київ: Ін-т УМ НАН України, 1998. 194 с.
7. Різун В.В., Непийвода Н.Ф., Корнєєв В.М. Лінгвістика впливу: монографія. Київ: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2005. 148 с.
8. Сербенська О. Голос і звуки рідної мови. Львів: Апріорі, 2020. 280 с.

9. Супрун Л.В. Мовноментальні особливості комунікаційної системи “Літературно-Наукового Вістника”: монографія. Вінниця: Вінницька обласна друкарня, 2012. 507 с.
10. Яцимірська М. Культура мови журналіста: навч. посібник. Львів: ПАІС, 2017. 168 с.
11. Яцимірська М.Г. Сучасний медіатекст: словник-довідник. Львів: ПАІС, 2005. 220 с.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
2. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/p1age_lib.php.

МЕДІАЛІНГВІСТИКА ТА ДИСКУРС-АНАЛІЗ МЕДІА

Статус дисципліни	Вибіркова
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Мова викладання	Українська
Семестр	-
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	4
Форми навчання, для яких викладається дисципліна	Денна, заочна

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *знати*: основні поняття, терміни та категорії, що складають суть теорії медіалінгвістики та медіадискурсу; типологію, класифікацію та категорії медіатекстів; основні підходи та школи дискурс-аналізу, методологію критичного дискурс-аналізу (КДА); лінгвістичні механізми мовної маніпуляції, сугестії та засоби фейкотворення в ЗМК; особливості функціонування мови в різних типах медіа (преса, радіо, ТБ, інтернет, соцмережі); специфіку полікодових текстів, основи персоналізації медіа та алгоритмічної журналістики; *уміти*: здійснювати інформаційний пошук, лінгвістичний та критичний аналіз текстів масової комунікації; застосовувати інструментарій КДА для виявлення прихованих смислів та ідеологем у медіатекстах; аналізувати динамічні процеси в лексико-семантичній і стилістичній системах сучасної медіамови; декодувати взаємодію вербальних та невербальних компонентів у полікодових медіатекстах; проводити лінгвістичну експертизу медіатекстів на предмет виявлення маніпуляцій, мовної агресії чи фейків; характеризувати тенденції цифрових медіаформатів й оцінювати процеси персоналізації медіа.

Зміст навчальної дисципліни: Медіалінгвістика як самостійний напрям сучасної лінгвістики. Поняття медіадискурсу та медіатексту. Структурно-семантична та прагматична організація масмедійного повідомлення. Дискурс-аналіз як метод дослідження масмедіа: основні підходи та школи. Мовна маніпуляція та сугестія в засобах масової комунікації. Інформаційні війни та лінгвістичні засоби фейкотворення. Специфіка пресового, радіо-, телевізійного та інтернет-дискурсів. Полікодовий характер сучасного медіатексту: взаємодія вербальних і невербальних компонентів. Медіалінгвістична експертиза текстів масової комунікації.

Запланована навчальна діяльність: практичні заняття - 54 год., самостійна робота – 66 год., разом 120 год.

Форми (методи) навчання: практичні заняття (з використанням засобів мультимедіа, ігрових та інформаційних технологій, дискусії, дебати на актуальні теми, навчальні ігри, case study (метод практичних ситуацій), рольові ігри, тематичні вікторини, англомовні квести); самостійна робота (індивідуальні завдання: проєкти, пов'язані із темами курсу, підготовка презентацій та доповідей на задані теми); словесні (розповідь, бесіда, пояснення); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, показ слайдів).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, тестування, перевірка домашніх завдань, перевірка індивідуальних проєктів, презентацій.

Види семестрового контролю: залік.

Навчальні ресурси:

1. Костич Т. В. Критичний дискурс-аналіз медіатекстів: теоретико-методологічний аспект : монографія. Київ : Інститут журналістики КНУ, 2021. 186 с.
2. Коць Т. А. Мова мас-медіа: норма і стиль. К.: Наукова думка. 2008. 248 с.
3. Марусинець М. М., Ткач Д. І., Ткач Д. К. Персоналізація медіа та алгоритмічна журналістика : навчально-методичний посібник. Київ : Університет «КРОК», 2026. 438 с.
4. Масенко Л. Т. Мова і політика. К.: Соняшник. 2004. 120 с.
5. Почепцов Г. Г. Дискурс-аналіз: теорія та практика. Х.: Фоліо. 2019. 544 с.
6. Слинько Т. М. Дискурс-аналіз у соціально-політичних дослідженнях : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 140 с.
7. Супрун Л.В. Медіалінгвістика: навчально-методичний посібник для підготовки до практичних занять. Вінниця: ПП “ТД “Едельвейс і К”, 2016. 60 с.

8. Філіпс Л. Дж., Йоргенсен М. В. «Дискурс-аналіз. Теорія та метод»: пер. з англ. Харків: Гуманітарний Центр. 2008. 352 с.
9. Шевченко Л. І., Дергач Д. В., Синер С. В. Медіалінгвістика: Словник термінів і понять. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет". 2014. 326 с.
10. Шевченко Л. І., Сизонов Д. В. Теорія медіалінгвістики : підручник / за ред. Л. І. Шевченко. Київ : Ліра-К, 2025. 271 с.
11. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.

Викладач:, докт. наук із соц. ком., канд. філол. н., проф. Супрун Л. В.